

Osobné údaje prejdú revolúciou

EURÓPSKE PRAVIDLÁ | Slovenským firmám zavedie vznikajúca legislatíva nové povinnosti a hrozby vysokej pokuty.

Martin Ducar

martin.ducar@maftraslovakia.sk

©hn

Keď v roku 1995 europarlament prijal smernicu o ochrane osobných údajov, bol internet len v začiatkoch, neexistovali sociálne siete či kybernetické útoky. V členských štátoch však postupne vznikali desiatky ďalších predpisov, ktoré celý systém ochrany dát v Únii komplikovali. Minulý rok sa preto prijal nariadenie GDPR záväzné pre všetkých. K nemu sa teraz pridáva aj nová slovenská legislatíva. Novela zákona o ochrane osobných údajov je momentálne v pripomienkovom konaní. Pre naše firmy znamená revolúciu. Platí začne spoločne s nariadením v máji budúceho roka.

Viac povinností

Aj keď majú novinky najväčší dosah na veľké spoločnosti, ktoré spracúvajú množstvo dát, ako sú napríklad banky, farmaceutické a telekomunikačné spoločnosti, dotknú sa aj menších a stredných podnikov.

Od budúceho roka sa pre ne zavedie povinnosť oznamovať všetky incidenty porušenia osobných údajov. A to vo všetkých spoločnostiach, ktoré s týmito informáciami pracujú. Ak teda firma dáta uniknú, nemôže to riešiť len interne, ale musí to nahlásiť na Úrad na ochranu osobných údajov. Navyše, v niektorých prípadoch musí informovať aj jednotlivcov, ktorých sa údaje týkajú.

Biznisu sa však aj uľahčí. Zruší sa povinnosť nahlasovať informačné systémy, v ktorých sa uchovávali osobné údaje. Spoločnosťami sa taktiež zjemnia podmienky pre takzvanú zodpovednú osobu. Tou je osoba, ktorá dohliada na ochranu osobných údajov. Podľa nového predpisu musí byť takýto človek ustanovený len vtedy, ak firma pracuje s tieto dáta vo veľkom rozsahu pravidelne a automatizovane. Firmy sa taktiež vyhnú bezpečnostným projektom, ktoré predstavo-

Zmeny zasiahnu každú firmu, ktorá má zamestnancov a spracúva osobné údaje.

SNÍMKA: DREAMSTIME

vali najnákladnejšiu položku pri zabezpečovaní ochrany dát.

Novinky sa dotknú tiež bežných ľudí. Súhlas so spracovaním ich údajov má byť jasným a výslovným prejavom ich vôle. „To znamená, že predznačené políčko alebo mlčanie nebude môcť byť nikdy považované za súhlas so spracovaním údajov,“ vysvetľuje vedúca advokátka kancelárie Glatzova & Co. Veronika Pázmányová.

Zmeny aj na sociálnych sieťach

Deťom pod 16 rokov sa skomplikuje proces zriaďovania účtov na sociálnych sieťach. Na to už budú potrebovať súhlas rodiča či zákonného zástupcu. „Cieľom je chrániť ich pred tým, aby boli tlačení do zdieľania svojich osobných údajov bez toho, aby si plne uvedomovali, čo to so sebou prináša a aké následky takéto konanie môže mať,“ obhajuje advokátka. Od budúceho mája sa taktiež zavedie právo na „zabudnutie“. Podľa neho je

„Sankcia má mať prevenčný a do istej miery odstrašujúci charakter, avšak nie likvidačný.“

Veronika Pázmányová, vedúca advokátka kancelárie Glatzova & Co.

prevádzkovateľ osobných údajov povinný ich bezodkladne zmazať a navyše informovať ďalšie osoby, ktorým ich poskytol, aby tak urobili tiež.

„Ak osoba zmaže svoj účet na stránke Facebooku a zároveň uplatní svoje právo byť zabudnutý, sociálna sieť by mala posunúť túto požiadavku ďalším spoločnostiam, ktorým osobné údaje tejto osoby odovzdala, napríklad reklamným a marketingovým firmám,“ uvádza príklad Pázmányová.

Zverejňovanie fotiek

Oproti európskym pravidlám pridá náš zákon aj niečo navyše. Novinkou by malo byť podľa návrhu to, že zamestnávateľ môže bez súhlasu zamestnanca zverejniť okrem iných údajov už aj jeho fotografiu. A to vtedy, ak je to opodstatnené z hľadiska jeho pozície, ako napríklad v prípade predajcu, pričádzajúceho do styku s klientom.

Podľa Pázmányovej je novela zákona o osobných údajoch vý-

nimočnou legislatívnou situáciou. Nariadenie GDPR má totiž priamy účinok, čo znamená, že platí automaticky a netreba ho do nášho právneho poriadku osobitne preberať. Napriek tomu sa tak deje.

„Platí však, že pri tomto postupe musí byť zákonodarca extrémne dôsledný, keďže niektoré časti textu je nutné prebrať takmer doslovne, inak spôsobia právny chaos,“ upozorňuje Pázmányová. Na porovnanie - Česká republika podľa zverejnených informácií neplánuje prijať celý nový zákon, ale len novelizovať ten súčasný.

Odstrašujúce pokuty

Novela nášho zákona prinesie viac kompetencií pre Úrad na ochranu osobných údajov. Štátny orgán bude môcť podľa novely udeliť pokutu až 20 miliónov eur alebo štyri percentá z obratu, ak by bola táto sankcia vyššia. Pôjde o najväčšiu pokutu, ktorú možno na Slovensku dostať.

Čo je GDPR

Všeobecné nariadenie o ochrane údajov (GDPR) je novou jednotnou právnou úpravou ochrany osobných údajov v Európskej únii.

Uplatňovať sa bude od **25 mája 2018**. Ide o nariadenie, čo znamená, že má priamy účinok a nie je nutné premietnuť ho do slovenského právneho poriadku.

Napriek tomu však niektoré ustanovenia umožňujú zákonodarcom **upraviť jednotlivé práva a povinnosti podrobnejšie**. To sa deje aj na Slovensku.

V pripomienkovom konaní je momentálne **novela zákona o ochrane údajov**. GDPR sa má vzťahovať na každú organizáciu v Európe, ktorá spracúva akékoľvek osobné údaje.

Zároveň sa dotkne **všetkých firiem, ktoré podnikajú v rámci Únie**, ale aj zahraničných subjektov, ktoré pracujú s údajmi občanov Únie.

Stále platný zákon o ochrane osobných údajov počítá s pokutami „len“ od 150 do 200 000 eur. Podľa Pázmányovej však budúce pokuty nemožno chápať izolovane. „Neznamená to, že za akékoľvek zverejnenie rodového čísla zamestnanca dostane slovenský podnikateľ pokutu 20 miliónov. Finančná sankcia má mať prevenčný a do istej miery odstrašujúci charakter, avšak nie likvidačný,“ vysvetľuje advokátka. Úrad podľa nej má pri ukladaní pokuty povinnosť prihliadať na konkrétne okolnosti prípadu, ako aj na iné faktory vrátane závažnosti porušenia, škody, okruhu dotknutých osôb, zavinenia či miery spolupráce po zistení porušenia.

„Udelenie maximálnej výšky pokuty slovenskému podnikateľovi, pokiaľ nebude hrubo a úmyselne porušovať ochranu osobných údajov vo vzťahu k veľkému počtu dotknutých osôb, je podľa môjho názoru málo pravdepodobné,“ myslí si Pázmányová.

ROZHODOVANIE

Konania sa na Ústavnom súde každoročne predlžujú

Priemerná dĺžka konania na Ústavnom súde už trvá takmer dvanásť mesiacov. Vyplýva to zo správy činnosti súdu za minulý rok. Kým v roku 2015 trvalo konanie v Košiciach priemerne o niečo dlhšie ako deväť mesiacov, v roku 2016 sa štatistika zhoršila. Podľa predsedníčky Ústavného súdu Ivetty Macejkovej môže za tento stav najmä dlhodobý neúplný stav sudcov. Tých je na Ústavnom súde desať, traja chýbajú. Situácia na Ústavnom súde je už dlhodobo nejasná. Prezident Andrej Kiska postupne odmietol vymenovať parlamentom ponúknutých kandidátov Evu Fulcovú, Juraja Sopoligu, Miroslava Ďuriša, Janu Laššákovú a Mojmiru Mamojku.

Macejková tvrdí, že za súčasný stav môže malý počet sudcov. SNÍMKA: HN/PETER MAYER

Posledný sudca, ktorý súd opustil z dôvodu skončenia funkčného obdobia, bol Eubomír Dobřík.

Ďalšie zamietnutia

Podľa správy sa zvyšuje aj počet procesne zamietnutých návrhov. A to v konaniach, na rozhodovanie ktorých je príslušné plénum a na ktorého schválenie sa vyžaduje nadpolovičná väčšina všetkých sudcov, čiže sedem. Ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne a konanie sa zastaví. „Od júla 2014 do decembra 2016 bolo takto zamietnutých 10 návrhov,“ píše sa v správe. Podobná situácia hrozila naposledy aj pri rozhodovaní o zrušení Mečiarových amnestií, potrebná

väčšina sa však napokon našla. Minulý rok v Košiciach vybavili spolu viac ako 18-tisíc podaní, čo znamená, že jeden sudca rozhodol priemerne približne 1 800 vecí. Ústavnému súdu bolo v minulom roku doručených viac ako 15-tisíc podaní. Oproti roku 2015 ide o mierny pokles.

Výsledky projektu

Ústavný súd informoval aj o výsledkoch projektu Ivetty Macejkovej pod názvom Efektívnosť výkonu rozhodnutí Ústavného súdu. Obsahuje prehľad nálezov, v ktorých bolo vyslovené porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivú

súdne konanie podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Za monitorované obdobie rokov 2008 až 2016 bolo vydaných celkovo 691 nálezov, kde sa konštatovalo porušenie týchto práv, pričom 626 z nich už bolo právoplatne ukončených ku koncu minulého roka. (PUC)

Dĺžka procesu pred Ústavným súdom (v mesiacoch)

